

Давидюк Олександр Миколайович

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрНУ,
доцент кафедри господарського права Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого, адвокат
ORCID: 0000-0002-6699-0903*

ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ СПОСОБИ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Роботу присвячено дослідженню стану господарсько-правового регулювання методів, способів та прийомів передачі прав на технології до моменту їх втілення до виробничого процесу а межах цілісного майнового комплексу суб'єкта господарювання. Вивчається як рівень відповідності положень чинного законодавства України вимогам та потребам учасників відносин трансферу технологій так і формуються перспективи подальшого вдосконалення вказаних нормативних приписів.

Ключові слова: технологія, правове регулювання обігу технологій, трансфер технологій, інновації, інноваційна діяльність.

Davydiuk Oleksandr

*PhD, Senior Researcher of the Scientific and Research Institute
of Providing Legal Framework for the Innovative Development
of NALS of Ukraine, Assistant Professor of the Economic Law
Department of Yaroslav Mudryi National Law University, advocate
ORCID: 0000-0002-6699-0903*

PUBLIC AND LEGAL METHODS OF TECHNOLOGY TRANSFER

The work is devoted to the study of the state of economic and legal regulation of methods, methods and techniques of transfer of rights to technology until their implementation in the production process and within the integral property complex of the business entity. The level of compliance of the provisions of the current legislation of Ukraine with the requirements and needs of the participants

in technology transfer relations and the prospects for further improvement of these regulations are being studied.

Keywords: technology, legal regulation of technology circulation, technology transfer, innovation, innovation activity.

Сучасний стан нормативного забезпечення розвитку відносин пов'язаних із обігом технологій в Україні, потребує негайного оновлення, оскільки не тільки не відповідає тим вимогам які висуваються до її змісту з боку суб'єктів господарювання виробничо-господарського спрямування але й здійснює негативний вплив, обмежуючи можливості учасників відносин пов'язаних із створенням, передачею прав та втіленням технологій. За умови критичного технологічного відставання, будь-який недолік нормативного регулювання, який здійснює обмежувальний вплив на відносини трансферу є тим аспектом державного впливу, який потребує негайного виправлення з боку держави та її уповноважених органів.

Одним із таких не виправданих обмежень, які містить в собі чинне законодавство України, є зміст категорії трансфер технологій, яка через положення статті 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [1], розуміється виключно як - передача технології, що оформляється шляхом укладення між фізичними та/або юридичними особами двостороннього або багатостороннього договору, яким установлюються, змінюються або припиняються майнові права та обов'язки щодо технології та/або її складових.

З наведеного визначення трансферу технологій вбачається, що його сутність зведена до певної групи (виду) договорів, якими опосередковується передача майнових прав на технологію чи її складові від одного суб'єкта до іншого. Такий підхід відрізняється «звуженістю» і не відповідає потребам суб'єктів господарювання, які оперують в своїй діяльності набагато більшим колом правових механізмів передачі прав на об'єкти, що використовуються в їх господарській діяльності. Крім цього, така позиція законодавця не відображає сутності поняття трансферу, яке було сформовано внаслідок еволюційного розвитку суспільства та економічних процесів [2].

Найбільш доцільним є ототожнення трансферу технологій як вчинення уповноваженими - суб'єктом господарювання, або іншим

учасником відносин пов'язаних із створенням, передачею прав та втіленням технологій, організаційно-господарських дій, або укладання відповідного господарсько-правового чи цивільно-правового договору, та/або вчинення іншого правочину чи/або організаційно-управлінських дій публічно-правового характеру, які будуть спрямовані на передачу прав на технологію, або інформації про технологію, чи/або матеріального втілення (відтворення) технології від одного суб'єкта (учасника) вказаних відносин до іншого, з метою їх подальшої передачі іншим суб'єктам або використання з метою організації здійснення виробничої діяльності (комерціалізації).

Публічно-правова сфера національної економіки є тією частиною народного господарства, яка функціонує на основі державної та/або комунальної власності, забезпечує не тільки потреби держави, але й суспільства яке проживає на її території та слугує певним орієнтиром для розвитку і оновлення приватноправової сфери (сфери бізнесу). За умов, коли публічно-правова сфера для її належного функціонування має отримати чіткі і послідовні механізми нормативного регулювання, введення законодавством нашої держави обмежень, щодо можливості трансферу технологій, тільки на основі певного договору (договорів) означає тільки одне – передача технології (прав на технологію) не відбудеться.

На нашу думку, найбільш доцільним є ведення до тексту Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» нормативних приписів, якими має бути визначено наступне:

По перше: має бути закріплено такі форми публічно-правового трансферу технологій як – (1) виконання робіт, щодо створення технології на конкурсних засадах в порядку законодавства у сфері державних закупівель; (2) придбання майнових прав на технологію в порядку визначеному законодавством у сфері державних закупівель; (3) створення технологій в результаті виконання фундаментальних та прикладних наукових досліджень; (4) здійснення цільових інновацій, шляхом внесення технологій до статутного (складеного) капіталу чи цілісного майнового комплексу державних підприємств, установ, організацій, з метою подальшого здійснення господарської діяльності спрямованої на отримання прибутку та його перерозподі-

лу з метою наповнення державного бюджету; (5) державне завдання для створення технологій в межах оборонного сектору; (6) спільний розвиток технологій в межах нормативних механізмів державно-приватного партнерства.

Фіксація більш детального переліку способів (видів) трансферу технологій, дозволить з одного боку розширити перелік правомочностей щодо розпорядження наявним інтелектуальним потенціалом держави та органів місцевого самоврядування, що гарантовано призведе до більш ефективного використання наукового потенціалу, а з іншого дозволить більш широко імплементувати результати наукових та науково-дослідних робіт до виробничої сфери і тим самим активізувати процеси виробничого оновлення державних і комунальних підприємств, установ, організацій. Крім цього, такого роду нормативні правила, будуть здійснювати непрямий (опосередкований) вплив і на сферу бізнесу, яка з одного боку отримує доступ до інноваційної продукції та матиме можливість створити нові об'єкти цивільного та господарського обороту (нові види продукції виробничо-технічного призначення та/або товарів народного споживання), а з іншого буде вимушене діяти в умовах більш високого рівня конкуренції, що стимулюватиме підвищення рівня конкурентоздатності і як наслідок призведе до зростання їх економічного потенціалу.

На особливу увагу заслуговує введення до вказаного переліку способів трансферу технологій, правових механізмів державно-приватного партнерства, які покликані забезпечити більш тісний рівень взаємодії публічно-правового та приватноправового суб'єктів господарювання і який буде спрямований на здійснення виробничої діяльності та введення в обіг на відповідний товарний ринок інноваційної продукції чи продукції із унікальними споживчими характеристиками, а також створюватиме передумови для підвищення рівня конкурентоздатності для вітчизняної продукції на світовому ринку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій: Закон України від 14.09.2006 р. № 143-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 45. Ст. 434.

2. Давидюк О. М. Технологія як об'єкт господарсько-правового регулювання : монографія. Харків: Вид-во «ФІНН», 2010. 176 с.

REFERENCES

1. Pro derzhavne rehuliuвання diialnosti u sferi transferu tekhnolohii: Zakon Ukrainy vid 14.09.2006 r. № 143-V. (2006). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 45, art. 434 [in Ukrainian].
2. Davydiuk O. M. (2010). Tekhnolohiia yak ob'iekt hospodarsko-pravovoho rehuliuвання. Kharkiv: Vyd-vo «FINN» [in Ukrainian].

Жорнокуй Юрій Михайлович

*доктор юридичних наук, професор,
провідний науковий співробітник НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0001-9669-6062*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕНЧУРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Наукова робота присвячена дослідженню питання нормативно-правового забезпечення венчурного підприємництва в Україні. Звертається увага на конституційні засади правового врегулювання можливості реалізації права на свободу творчої діяльності, у тому числі її здійснення на підприємницьких засадах. Зроблено висновок, що на сьогодні в Україні відсутнє законодавче забезпечення комерціалізації науки, не розроблено конкретні правові нормативи щодо функціонування її ринку, як наслідок, не закладено основи розвитку законодавства про венчурне підприємництво.

Ключові слова: венчурне підприємництво, інноваційна діяльність, підприємницька діяльність, інтелектуальна власність.

Zhornokui Yurii

*Doctor of Law, Professor, Senior Scientific employee of Scientific and
Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative
Development of NALS of Ukraine*